

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Fageråsskolan i Kils kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av områdena *Undervisning, Rektorns ledarskap samt Trygghet och studiero*. Syftet är att granskningen ska bidra till högre kvalitet där målet är en god utbildning i en trygg miljö.

Granskningen genomförs i 40 utvalda skolenheter. I urvalet ingår såväl enskilda som kommunala skolenheter. Fageråsskolan, i Kils kommun, ingår i denna granskning.

Skolinspektionen besökte skolenheten den 21 och 22 september. Besöket genomfördes av utredare Karin Pollack och Helena Boëthius. Under besöket intervjuades elever, lärare, elevhälsan och rektorn. Därutöver genomfördes lektionsobservationer.

I detta beslut ger Skolinspektionen sin bedömning av de granskade områdena. Därefter följer en motivering till de utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat inom ramen för granskningen.

Sammanfattande bedömning

På Fageråsskolan har Skolinspektionen granskat följande tre områden: *Undervisning, Rektorns ledarskap samt Trygghet och studiero*. Skolinspektionen bedömer att de tre områdena sammantaget håller en *god kvalitet*, vilket är den högsta nivån av tre möjliga i Skolinspektionens regelbundna kvalitetsgranskning.¹

Skolinspektionen bedömer att undervisningen på Fageråsskolan i *viss grad* främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. Granskningen visar bland annat att undervisningen är strukturerad och att lektionerna innehåller en variation av moment och aktiviteter. Vidare arbetar lärarna för att anpassa undervisningen så att den är utmanande för alla elever och eleverna ges möjlighet att utvärdera undervisningen genom att tala om när de lär sig bäst. Dock behöver alla lärare ge eleverna en tydlig återkoppling om vad eleverna behöver utveckla utifrån läroplanens och kursplanernas krav och ge eleverna möjlighet att reflektera över sitt eget lärande.

Skolinspektionen bedömer att rektorn i hög grad har ett aktivt ledarskap som styr och utvecklar verksamheten i skolan. Rektorn främjar samarbete lärarna emellan och mellan lärarna och andra personalgrupper. Detta bland annat genom att ge förutsättningar för elevhälsan att samarbeta med lärarna kring frågor som handlar om hur lärarna ska utveckla undervisningen för att utmana alla elever utifrån deras förmåga. Granskningen visar vidare att rektorn fördelar resurser utifrån de behov som framkommit i det systematiska kvalitetsarbetet samt att detta görs i samverkan med personal. Rektorn och personalen utvärderar resultaten i samverkan och rektorn säger att de behöver utveckla analysen av kunskapsresultaten och försöka urskilja mönster i undervisningen som påverkar elevernas möjlighet till lärande.

¹ För mer information om Skolinspektionens bedömningar, se bilaga "Underlag för bedömning i inspektion 2018" i detta beslut.

Därutöver bedömer Skolinspektionen att trots att det på skolan finns en intention att verka för jämställdhet har inte rektor sett till att det finns ett strategiskt jämställdhetsarbete. Skolan behöver arbeta för att utveckla ett gemensamt förhållningssätt med att tillförsäkra flickor och pojkar lika rätt till en god utbildning i trygg miljö.

Slutligen bedömer Skolinspektionen att utbildningen i hög grad utformas så att eleverna tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Personalen är medveten om hur trygghet och studiero påverkar lärandet och de genomför insatser som syftar till att förebygga kränkande behandling. Insatser som beskrivs för att främja trygghet och studiero är att klassernas värdegrundsarbete under läsåret 2017/18 arbetar med språkbruket samt att det ska vara tillåtet att vara olika. Detta är förbättringsåtgärder utifrån vad som framkommit vid utvärdering av skolan värdegrundsarbete.

Identifierade utvecklingsområden

För att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom de områden som granskats bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande delar:

- Att lärarna ger eleverna en tydlig återkoppling om vad de behöver utveckla utifrån läroplanens och kursplanernas krav och hjälper eleverna att se sin kunskapsutveckling.
- Att rektor tar ansvar för att det finns ett strategiskt jämställdhetsarbete på skolan. Skolan bör arbeta för att sträva efter att utveckla ett gemensamt förhållningssätt med att tillförsäkra flickor och pojkar lika rätt till en god utbildning i trygg miljö.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens värderingar av de tre granskade områdena. Till *två* områden finns utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat för att ytterligare höja kvalitén inom området.

I beslutet finns i förekommande fall endast ett utvecklingsområde framtaget per bedömningsområde, detta även om Skolinspektionen har identifierat flera

delar inom området som kan utvecklas. Detta då utvecklingsområden syftar till att stödja skolan där det största behovet finns för utveckling.

Notera att Skolinspektionen kan identifiera ett utvecklingsområde även inom ett bedömningsområde som Skolinspektionen har värderat som välfungerande.

Bedömningsområdet undervisning

Skolinspektionen bedömer att undervisningen på Fageråsskolan i *viss grad* främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven.

De intervjuer som Skolinspektionen har genomfört visar att undervisningen innehåller ett aktivt lärarstöd för eleverna och att undervisningen är strukturerad. I intervju med lärare framgår det att det på skolan finns ett gemensamt förhållningssätt för hur man lägger upp lektionerna. Lärarna börjar med att ge eleverna uppmärksamhet, exempelvis genom att hälsa på varje elev om det är första lektionstillfället de har tillsammans den dagen. Lektionerna inleds med att läraren följer upp vad som gjordes vid föregående lektion i samma ämne. Därefter går lärarna igenom syftet och målet med lektionens arbetsuppgifter. I intervju med elever framgår det att eleverna inte uppfattar att lärarna beskriver syftet med olika arbetsuppgifter och enligt lärarna skulle syftet med undervisningen kunna var mer tydligt för eleverna. Enligt eleverna stödjer emellertid lärarna eleverna i arbetet med olika uppgifter och lärarna är bra på att förklara när elever inte förstår eller behöver hjälp för att komma vidare i en uppgift. Skolinspektionen noterar vid lektionsobservationerna att lärarna har liknande struktur i undervisningen och att det ges ett aktivt lärarstöd till eleverna vid gemensamma aktiviteter och vid enskilt arbete.

Vidare visar granskningen att skolan arbetar för att säkra att undervisningen anpassas så att den är utmanande för alla elever. Elevhälsan finns med i diskussioner gällande undervisningen och det framgår av alla intervjuer att lärare, elevhälsa och rektor samverkar för att alla elever ska få en bra undervisning. Utifrån sina professioner och roller är alla aktiva i utveckling av undervisningen. Lärarna har höga förväntningar och tilltro till elevernas förmåga till lärande säger elevhälsan. Utgångspunkten i elevhälsans arbete är att utveckla pedagogernas förmåga att "lyfta" alla elever. Elever och lärare ger exempel på hur undervisningen organiseras så att eleverna kan arbeta inom ett och samma arbetsområde på olika nivåer och att det finns mer avancerade uppgifter för de

elever som behöver en utmaning på en högre nivå. Eleverna beskriver vidare att de får erfara att man kan lära sig på olika sätt genom att testa olika arbetsmodeller, exempelvis får de träna på att skriva stödord eller tankekartor.

Skolinspektionen har vidare i granskningen, både i observationer och intervjuer, fått exempel på att det i undervisningen ges tillfälle för eleverna att reflektera över undervisningen. Elever uppger att de ibland får utvärdera när de lär sig bäst och att det kan bli vissa förändringar i undervisningen om flera elever vill ha det på ett visst sätt. Lärarna säger att de på skolan delvis förändrat sitt arbetssätt från att de tidigare lät eleverna arbeta enskilt och tyst till att lärarna nu låter eleverna arbeta först självständigt med en uppgift för att sedan låta eleverna arbeta i par med uppgiften. Arbetssättet gör det möjligt för eleverna att lära av varandra och få syn på sitt eget lärande. Granskningen visar dock att lärarna kommit olika långt i att forma en undervisning där lärarna ger eleverna en tydlig återkoppling om vad de behöver utveckla och där eleverna får reflektera över sitt eget lärande. Det framgår i intervju med elever att eleverna upplever att det ges möjlighet att reflektera kring vad de gjort mer än vad de lärt sig.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området undervisning bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande del:

- Att lärarna ger eleverna en tydlig återkoppling om vad de behöver utveckla utifrån läroplanens och kursplanernas krav och hjälper eleverna att se sin kunskapsutveckling.

Skolinspektionens granskning visar att lärare på Fageråsskolan påbörjat ett utvecklingsarbete att kontinuerligt i undervisningen ge elever återkoppling i sitt lärande. Detta för att ge eleverna möjlighet att få syn på sitt eget lärande utifrån läroplanens kunskapskrav. Det sker bland annat genom att eleverna för vissa lärare får utveckla och jämföra egna texter eller lösningar på matematikuppgifter i samarbete med andra elever. Eleverna kan på detta sätt bli medvetna om olikheter i hur de skriver eller löser matematikproblem och på så sätt bli med-

vetna om styrkor, svagheter och hur de kan utveckla sitt eget sätt att skriva eller lösa en uppgift. Det framkommer emellertid att detta inte är utmärkande för undervisningen i alla ämnen och att det skiljer sig mellan olika årskurser hur väl lärarna kontinuerligt ger eleverna återkoppling på undervisningen. Bedömningsmatriser är ett annat sätt för hur lärare i några ämnen hjälpa eleverna att reflektera över sitt lärande. Bedömningsmatriserna är ett verktyg för att elever och lärare ska kunna identifiera vad eleverna har lärt sig och vad de behöver utveckla vidare. Skolinspektionen vill rekommendera att rektor verkar för att alla lärare på skolenheten utvecklar ett arbetssätt som stödjer eleverna med att reflektera över sitt lärande och att lärarna ger eleverna en tydlig återkoppling om vad de behöver utveckla utifrån läroplanens och kursplanernas krav.

Skollagen slår fast att eleven och elevens vårdnadshavare fortlöpande ska informeras om elevens utveckling.² För att följa och stödja elevernas kunskapsutveckling pekar forskningen på att bedömningen behöver vara en integrerad del i undervisningen där den enskilda eleven får en konstruktiv återkoppling. Detta då en informationsrik och tydlig återkoppling är gynnsamt för elevernas lärande.³ Enligt Skolverkets allmänna råd med kommentarer bör läraren i sin ledning av undervisningen kontinuerligt ge varje elev konstruktiv återkoppling på hennes eller hans kunskapsutveckling och tydliggöra vad som behöver utvecklas vidare. För att följa och stödja elevernas kunskapsutveckling behöver bedömningen vara en integrerad del i undervisningen där den enskilda eleven kontinuerligt kan få återkoppling på *vad* han eller hon hittills har utvecklat, *vad* eleven behöver utveckla för att nå kunskapskraven samt *hur* undervisningen ska ge eleven möjlighet att utveckla detta. Lärarna behöver därför skapa en struktur i undervisningen, bland annat genom att med jämna mellanrum se till-

² 3 kap. 4 § skollagen (2010:800)

³ Håkansson, J. och Sundberg, D.(2014). *Utmärkt undervisning: Framgångsfaktorer i svensk och internationell belysning. Natur och Kultur Akademisk.*

baka och sammanfatta det som pågår. Elevernas arbete och lärande blir då synligt och kan utgöra ett underlag för en dialog mellan lärare och elever och mellan elever om det som sker i undervisningen och undervisningens innehåll.⁴

Bedömningsområdet rektorns ledarskap

Skolinspektionen bedömer att rektorn på Fageråsskolan i *hög grad* har ett aktivt ledarskap som styr och utvecklar verksamheten i skolan.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn i sitt arbete främjar samarbete både mellan lärarna och mellan lärare och andra personalgrupper. Detta bland annat genom att det på skolan ges förutsättning för personal att i arbetslag samverka kring arbetet med utbildningens mål. Därutöver har rektorn gett förutsättningar för elevhälsan att samarbeta med lärarna kring frågor som bland annat handlar om hur lärarna ska utveckla undervisningen för att utmana alla elever utifrån deras förmåga. Det framkommer i intervjuerna att rektorn främjar och deltar i lärares lärande genom att bland annat genomföra lektionsobservationer och ge coachande samtal till lärarna. Under kommande läsår kommer dessa samtal enligt rektorn att utvecklas ytterligare för att rektorn i högre grad ska komma på djupet i diskussionen med lärarna.

Rektorn arbetar för att utveckla utbildningen genom att löpande följa upp och analysera resultat. Elevhälsan säger att elevhälsan och lärarna deltar i analyser av resultat genom vilka de försöker se mönster i undervisningen och på vilket sätt det påverkar elevernas möjlighet till lärande. Det framkommer vid intervju med lärarna att lärarna är medvetna om att uppföljning av resultat sker mer frekvent än tidigare och rektorn säger att lärarna deltar i analys av resultat men att lärarnas roll i analysen av resultat kan utvecklas. Rektorn säger att skolan behöver än mer än vad de gör idag fundera över hur undervisningen behöver förändras utifrån de mönster de ser i kunskapsresultaten.

⁴ Skolverket(2011). Planering och genomförande av undervisningen-grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan. Skolverkets allmänna råd med kommentarer, s. 18-19, Stockholm: Fritzes.

Skolinspektionen har vidare i granskningen konstaterat att rektorn fördelar resurser inom skolenheten efter elevernas behov och förutsättningar. Detta visar sig genom att rektorn aktivt följer upp och utvärderar resursfördelningen och vilka effekter den får på verksamheten. Lärare, elevhälsa och rektor säger alla att de har ett gemensamt ansvar för eleverna på skolan och när det vid utvärdering eller på annat sätt visar sig att det finns behov av förändringar för att stödja eleverna är det ett gemensamt ansvar. Det ges exempel på att resurser omfördelats till undervisningsgrupper där det behövts stöd av ytterligare personal för att stödja kunskapsutvecklingen för eleverna eller för att skapa trygghet och studiero i de grupperna. Skolans flexibilitet i att anpassa resurser till vad som behövs för att organisera verksamheten har gjort det möjligt att lösa dessa situationer.

Vidare har det i intervjuer visat sig att rektor har en intention att skolan ska verka för elevers lika rätt till en god utbildning, oavsett könstillhörighet. Rektor har emellertid inte tagit ansvar för att det finns ett strategiskt jämställdhetsarbete på skolan. Lärare och elevhälsa säger att det finns inslag av "jämställdhetstänk" i verksamheten och att det är en del i värdegrundsarbetet. Lärarna säger bland annat att alla elever är lika mycket värda oavsett om de är flickor eller pojkar och i undervisningen försöker lärarna hitta det eleverna är intresserade av oavsett kön.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området rektorns ledarskap bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande del:

- Att rektor tar ansvar för att det finns ett strategiskt jämställdhetsarbete på skolan. Skolan bör arbeta för att sträva efter att utveckla ett gemensamt förhållningssätt med att tillförsäkra flickor och pojkar lika rätt till en god utbildning i trygg miljö.

Skolinspektionens granskning visar att det inte finns ett strategiskt jämställdhetsarbete på skolan. Det finns en tanke om att skolan vill ge alla elever lika förutsättningar oavsett kön och det finns ett värdegrundsarbete gällande alla

elevers lika värde. Lärarna ger exempel på hur de erbjuder aktiviteter utifrån elevernas intressen och inte utifrån kön. Elevhälsan säger att det inte finns något gemensamt jämställdhetsarbete på skolan, men att det finns aktiva strategier hos enskilda individer i personalgruppen. De har inte heller något uppdrag att följa upp ett jämställdhetsarbete på skolan. Granskningen visar att det inte finns ett strategiskt arbete som säkerställer att det hos all personal och alla elever finns en medvetenhet kring hur flickors och pojkars förutsättningar i skolan möjliggör eller begränsar för dem att nå utbildningens mål och att det på skolan inte bedrivs ett aktivt arbete för att främja jämställdhet och förebygga könstypiska val, normer och förgivettaganden.

Skolinspektionen vill därför rekommendera att rektorn tar ansvar för att påbörja ett strategiskt jämställdhetsarbete där skolans personal strävar efter att utveckla ett gemensamt förhållningssätt med att tillförsäkra flickor och pojkar lika rätt till en god utbildning i trygg miljö. Enligt läroplanen ska skolan aktivt och medvetet främja kvinnors och mäns lika rätt och möjligheter. Det sätt på vilket flickor och pojkar bemöts och bedöms i skolan, och de krav och förväntningar som ställs på dem, bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan har ett ansvar för att motverka traditionella könsmönster. Den ska ge utrymme för eleverna att pröva och utveckla sin förmåga och sina intressen oberoende av könstillhörighet.⁵

Bedömningsområdet trygghet och studiero

Skolinspektionen bedömer att utbildningen *i hög grad* utformas så att eleverna tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Skolinspektionens intervjuer med elever, lärare, elevhälsa och rektor har visat att det på skolan bedrivs ett strategiskt arbete för att främja och upprätthålla trygghet och studiero på skolan. Det ges exempel på elevers delaktighet i likabehandlingsarbetet utifrån att likabehandlingsplanen finns på elevrådets dagordning och att eleverna tar diskussionen vidare till klassråden. Det har förts

⁵ Lgr 11 Avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag (SKOLFS 2010:37)

diskussioner med eleverna om ordningsregler och det finns en trivselenkät som genomförs varje år. Utifrån vad som framkommit i utvärderingar eller direkta situationer sker det förändringar i resursfördelningen för att skapa trygga situationer, men också för att se till att det blir studiero för olika grupper. Bilden att det är tryggt på skolan stärks av att eleverna berättar att lärarna tar hand om otrygga situationer och ser till att eleverna blir trygga när det uppstår oroligheter på skolan. Gällande arbetet med studiero talar lärare och elevhälsa om vikten av att anpassa den pedagogiska miljön. Rektor och elevhälsa är med i arbetet kring studiero genom att bland annat göra lektionsobservationer för att ge stöd i arbetet med studiero. Det framkommer även att det på skolan sker organisatoriska förändringar, när det finns behov av det, för att komma till rätta med studieron.

Granskningen visar även att lärare och övrig personal bedriver ett förebyggande arbete för att förhindra kränkningar bland eleverna. Det finns bland annat ett värdegrundsarbete inom de olika klassernas ram och det arbetet utvärderas i skolans årliga enkät. Under läsåret 2017/18 kommer en av skolans åtgärder vara att fortsätta att arbeta med språkbruket, vilket är en åtgärd utifrån vad som framkommit i skolenkäten vid utvärdering av skolans värdegrundsarbete. Det arbetet ska enligt arbetsplanen ske i klassrummet, vid klassråd och elevråd. I klassernas värdegrundsarbete ska de även arbeta för att få ett mer tillåtande klimat där alla tillåts att vara olika. Det finns även en dokumenterad arbetsgång att följa om det sker kränkande behandling mellan elever eller när vuxen kränker elev. Bilden av en trygg skola stärks av att eleverna säger att de är trygga på skolan.

Uppföljning

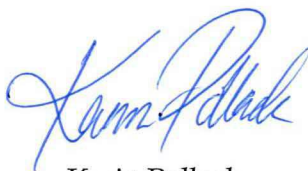
Huvudmannen ska senast den 4 april 2018 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till, *Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg*. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 403–2017:6367) i de handlingar som sänds in.

På Skolinspektionens vägnar

Hans Larson
Beslutsfattare

Karin Pollack
Föredragande

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se/inspektion2018

Bilagor

Underlag för bedömning i inspektion 2018

Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Bilaga: Underlag för bedömning i Inspektion 2018

I Skolinspektionens beslut för regelbunden kvalitetsgranskning får varje skolenhet en sammanfattande bedömning. Den sammanfattande bedömningen består av en sammanvägning av de tre bedömningsområdena och ges enligt följande tre nivåer: *God kvalitet, Förbättringsområden finns* och *Ett förbättringsarbete är nödvändigt*.

I granskningen ingår tre bedömningsområden. Inom respektive område granskas följande delar:

Undervisning: Undervisningen är målfokuserad, strukturerad och innehåller ett aktivt lärarstöd för eleverna. Undervisningen är utmanande för alla elever. Att det i undervisningen ges återkoppling mellan elever och lärare angående undervisningens kvalitet och elevers lärande/kunskapsutveckling.

Rektors ledarskap: Rektorn fokuserar på skolans lärandeuppdrag samt stödjer och utvecklar personalen. Rektorn utvecklar utbildningen. Rektorn fördelar resurser inom skolenheten efter elevernas behov och förutsättningar. Rektorn verkar för elevers lika rätt till en god utbildning i trygg miljö, oavsett könstillhörighet.

Trygghet och studiero: Personalen inom skolan bedriver ett strategiskt arbete för att främja och upprätthålla trygghet och studiero för elever. Personalen bedriver ett främjande och aktivt arbete för att förebygga kränkande behandling av elever.

I granskningen värderas kvalitén inom varje bedömningsområde med hjälp av ett bedömningsschema som innehåller tre nivåer: i låg grad, i viss grad och i hög grad, se figur 1.

Figur 1: Bedömningsschema – skolenhetens bedömningsområden fördelat på tre nivåer

Undervisning			
Rektorns ledarskap			
Trygghet och studiero			
	i låg grad	i viss grad	i hög grad

Bilaga: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Fageråsskolan är en kommunal skola i Kils kommun. Verksamheten i Fageråsskolan leds av en rektor och omfattar skolformerna förskoleklass och grundskola årskurserna 1-6. Vid tiden för inspektionsbesöket går 16 elever i förskoleklass och 65 elever från årskurs 1 upp till årskurs 6.

Kunskapsresultat årskurs 1

Av skolans redovisning för läsåret 2016/17 framgår att ca 20 procent av eleverna i årskurs 1 inte nådde kunskapskraven för godtagbara kunskaper i läsförståelse.

Kunskapsresultat årskurs 3

Av skolans redovisning för läsåret 2016/17 framgår att samtliga flickor och pojkar uppnådde kunskapskraven i naturorienterande och samhällsorienterande ämnen. I ämnena svenska och matematik uppnådde samtliga flickor och hälften av pojkarna kunskapskraven.

Kunskapsresultat årskurs 6

Av skolans redovisning för läsåret 2016/17 framgår att samtliga elever nådde kunskapskraven i ämnena bild och musik. Lägst var resultatet i ämnena engelska och kemi där 67 procent av pojkarna uppnådde kunskapskraven medan samtliga flickor uppnådde kunskapskraven.

Resultaten av arbetet med trygghet och studiero

Skolinspektionen genomförde våren 2016 en enkät för elever i årskurs 5 i grundskolan. Resultaten av enkäterna redovisas för varje frågeområde i form av ett index där 0 är lägst och 10 är högst. Indexet kan jämföras med resultatet för samtliga skolor i riket som deltog i samma enkätomgång. Ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning och ett lågt index indikerar en negativ uppfattning. I enkäten för årskurs 5 på Fageråsskolan har 15 av 15 elever svarat på enkäten. På påståendet "Jag känner mig trygg i skolan" har skolan fått indexvärde 9,3. Medelvärdet för samtliga skolor som deltagit i enkätomgången var 8,3. På påståendet "Jag har studiero på lektionerna" har skolan indexvärdet 7,8 mot samtliga skolors värde som var 6,3.